

C canlıların sınıflandırılması

⇒ canlıları benzerlik ve ayrılanabilirlik derecelerine göre ayırmaya sınıflandırma denir.
Sınıflandırmanın amacı canlıların tanımasını ve bilimsel çalışmalarını kolaylaştırmaktır.
2. tip sınıflandırma vardır.

1) Tıpaş (Campirik) sınıflandırma

Aristo tarafından yapılmıştır. Bu görüşde yaşam anlamı ve amaçlar organlar dikkate alınarak nitel gözlemlere dayalı bir sınıflandırmadır ve geçerli değildir.

⇒ Bitkiler a) otlar b) çalılar c) Ağaçlar

canlılar

⇒ Hayvanlar a) ucan hayvanlar b) karada yaşayanlar c) suda yaşayanlar

Analog organ = kökenleri farklı ama görevleri (uyarılabilirlik istenir) aynı olan organlardır.
ör: ins. kanadı ve sinek kanadı - Akciğer ve solunum

Homolog organ = kökenleri aynı ama görevleri farklı olan organlardır.
ör: ins. kolu, kus kanadı, Balina yüzergeci

2) Doğal (Filogenetik) sınıflandırma

⇒ Canlıların ortak atalar ve organ yapılarının benzerliğine (Homolog organ) dayalıyla evrimin ayrılanabilirliğine bakılarak yapılan sınıflandırmadır.

⇒ Doğada Doğal sınıflandırmanın en küçük birimi **Tür**dir. Tür ortak atadan gelen benzer özellik gösteren bireylerde var olan birleşik özelliklerdir.

ör: ins. alkollü içecekleri beşirir

⇒ **Phylum + vulgaris** ⇒ **Yaban fasulyesi**

Cins adı Tür ismi = Tür ismi

Aynı türdeki bireylerin kromozom sayısı aynıdır, fakat protein yapısı tamamen aynı değildir. Türler birbirine daha büyük birimleri oluşturan.

Tür → Cins → Aile → Takım → Sınıf → Şube → Alem

Türden Alem'e doğru gidildikçe

- 1) Bir sayısı **ARTAR**
- 2) ortak özellikleri **ARTAR**
- 3) Canlı çeşitliliği **ARTAR**
- 4) Av-Avcı ilişkisi **ARTAR**
- 5) Rekabet **ARTAR**
- 6) Protein benzerliği **ARTAR**

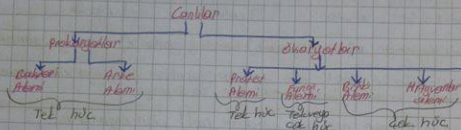
İki canlı bir sistemde yaşamaları ortak ise üst kademelerinin aynı olduğu.
Embriyonal gelişme sırasında önce subgen, sonra türün özellikleri çıkar.

Rayın zəifləşməsi və ya şiddətləndirilməsi. Hərəkət müddətində hərəkətlərin bir neçə birləşməsi. Hərəkət müddətində şiddətləndirilməsi və ya şiddətləndirilməsi.

Scrum igerisinde hazır antiker bulunur.Masahl oomasında kullandı fastf bızgıde sağılar.

Filogenetik sınıflandırmada dikkate alınan özellikler

- Homolog organitler = Homolog organitler fazla alan canlilar daha yakin akrabadir.
- Hucre yapisi ve sayisi (Eukaryot - Prokaryot) (Hucresel organizasyon)
- Emriyonal gelisme (Ektodermis, Mesodermis, Entodermis)
- Protein yapilinin benzerligi
- Biyokimyasal benzerlikler
- Fizyolojik benzerlik (sindirim, dolasim, beslenme vs.)
- DNA'daki bazi dogrultim

Arkeler Alem

- ⇒ Bakteri gibi prokaryot organizmalara rağmen genetik açıdan enlanten farklıdır. Hücre zarı vs hücre duvarı yapısı yısından (Bakterilerde peptidoglikan yapısındır) bakterilerden ayrılır. Molasküler Paz2 ortamda yaşarlar. Chlametion oluşurlar. Serbest azolu tozma yeteneğindedir. Bazi zinkleri serbest zinkimi yapar.
- ⇒ Teksester, Kamasetester, saprofit vs beslenme göstergeler.
- Hafesiller: Kamasetester yapabilirler. Bu türde sekolarda gazanlar Tamam gazanlar Kamasetester değer 65-80.
- ⇒ Bu türde azolu azolu vega sık olark ortamda yaşayabilirler. Bu yüzden geri güdüncü ilk caat organizma olarak belirlenir.

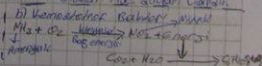
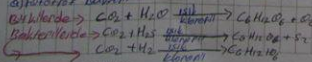
Bakterien (Monera) Alem:

- Prokaryotlarda, çekirdek zarı ve zarlı organelleri yoktur. (bakterilerde bulunmaz bunlar)
- Gamber şeklinde çıplak DNA kullundurlar. (kapsül, mezozom, kloroplast)
- Bütün bakterilerde hücre zarına ek olarak **hücre çeperi** bulunur. çeperin yapısında karbonhidrat, protein ve glikolizitler **Ceptidoglikan** çeperin yapısında kitin vardır. Streptokokus fibrozus vardır. Ayrıca kullunduran, yağ ve protein bulunur. Fotosentez yaparsa klorofil vardır.
- **Purton** bakterilerde çeperi ek olarak polisakaritlerden oluşan **kapsül** bulunur. (kapsülün yapımı bak kollarıdır)
- Aerobik bakterilerde hücre zarına bağlı mezozomlar vardır. **Mezozom** (ETS'nin kullanılarak enerji üretilebilir) vardır. Ototrof beslenen bakteriler fotosentez ve kemosentez yapabilirler. Metabolik bakteriler mutualist, saprofit, patojen, parazit vs. gibi.

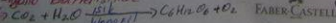
- 2) Elverişsiz ortamda gıda bakterileri endospor oluşturarak hayatta. Endospor bakterilerin hayatta kalma süyüğüdür. dışarı ortam ve bizzat metabolizma konumuna gelir. Hem eşeysiz (bakteriler), hem de eşeyli (Clamydya gibi) türler.

Siyano Bakteri (mavi yeşil algalar) (Ağaç Havadarı surubu)
sulu solunum yapıyor ve fotosentez yapıyor

- 3) fisheriyotlar. Tunda sularda yasayolar ve klorofili sayisida fotosintez yapar. lyuco mavı rengı veren phycophin pigmenti berler. pıngıdekl stano biyok karbon qanlar fermentasi sinth metaboliz olusan huc duvarı vardır.
a) fatofot balık b) fermentasi balık metaboliz

Styano bacteriophage

FABER-CASTELL

991 - Vermesentleri sadece bakteriler yapar.

Virüsler (Köleoprotein kapıdadır)

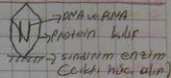
⇒ Kristallesebilirler ayrıca hücre dışlarında ve organelleri yoktur. (Canlılık bildirir?)
Balogiyi bir canlı hücre içi parazitlerdir (Genel enzim sistemleri yoktur)

⇒ Virüslere karşı antibiyotik kullanılmaz. Enzim sistemleri yoktur. Fakat enzim kullanabilirler büyük bölgelerinde özellikle sindirim enzimleri taşırlar

⇒ Spesifikler, yani her bir virüs belli bir canlı ve hücre grubuna özellikle (Bakteri virüsü, Bitki virüsü... vs.)

Virüslerin Yapısı

⇒ Protein kılıfına **kapıt**, kılıf parçalarını **kapsomer**, yapıları moleküllere ise **genom** denir.

⇒ Yaratıcı molekül DNA veya RNA olabilir. Tüm bakteriler virüsleri ve çoğu hayvan virüslerinde DNA. Tüm bitki virüsleri ve bazı hayvan virüslerinde ise RNA'dır. Virüslerde çeşitlilik sadece Mutasyonla sağlanır. Çok çeşitli mutasyona uğrıyorlar ve bu sayede çeşitlilik kazanıyorlar.

⇒ RNA virüsleri hücre içine girdiklerinde önce özel bir enzimle RNA'yı çift çift zincirli DNA'ya dönüştürüp sonra ise hücre yönetimini ele geçirerek çoğalıyorlar. Virüsler çoğaldıktan girdikleri hücrenin enzimlerini, ribozomlarını, ATP'sini ve asitlerini ve nükleotitlerini kullanır.

Lizis - Virüsün girdiği hücreyi patlatmasıdır.

inter paron - Virüslere karşı hücrenin ürettiği savunma maddesidir.

Protista Alemi

⇒ Ökaryot, tek veya koloni halinde yaşayan tek hücrelidir.

⇒ Genelde heterotroftur.

⇒ Genelde serbest hareket ederler.

1) Yalancı Ayaklılar (Çok ayaklılar) ön-örnek

⇒ Heterotroftur. Serbest veya parazit olarak yaşarlar.

⇒ Tatlı sularda yaşarlar. Vücudları giren fazla suyu almak için kontraktil boşlukları bulunur.

⇒ Bölünerek çoğalır.

2) Silliler = ön Paramecium (Zerkli?)

⇒ Heterotroftur. Tatlı sularda yaşarlar ve kontraktil boşlukları vardır.

⇒ Vücutları polikülar ile kaplıdır. Hareketleri sillilerle sağlanır.

⇒ Hem eşeysiz (bölünerek), hem de eşeysiz (Çerçirge) ürerler. 2 çekirdekleri vardır. Büyük me tabaklımadan küçük üremeden yararlanırlar.

⇒ Savunma yapıları olan **trikosit** bulunduranlar.

3) Kamçıllar ön-örnek, Volvoks pandora

⇒ Tatlı veya tuzlu sularda yaşarlar. Tatlı sularda yaşayanlarda kontraktil boşlukları.

⇒ Genellikle klonel ürerler, hem ototrop hem heterotrof beslenirler.

⇒ Bazıları tek (Carn. ögları) bazıları koloni halinde yaşar. Carn. methelsi

⇒ Eşeyli (bölünerek) ürerler. Çiğne dagağılı gözleri bulunur.

KOLONİYER

- ⇒ Tek hücreli canlıların oluşturdukları topluluklardır. Hükemleri bir arada tutan belirlenmiş sıralı yapıdır.
- ⇒ İlkel kolonilerde ise bölünme yoktur, tüm hücreler aynı işi yapar (Çam, Pamuklar).
- ⇒ Gelişmiş kolonilerde ise bölünme vardır (Çam - bükme).
- ⇒ Yalvağ kolonisinde destahli hücreler fotosentez, yavaş hareketi, hareketi sağlar, içiçiler ise üremeyi sağlar. Solunum ve protein sentezini neye yapar.
- ⇒ Sımsı hastalığına neden olur.

4) Sporular (Çam: plazmodium, Tripanosoma)

- ⇒ Üremeleri sporla olur. Metagenez görülür, paraziti yasarlar. Hareketi organelli yoktur.
- Metagenez = Döl almamasıdır. Sağlı ve sağsız üremenin birbirini takip etmesidir.

5) Alıklar

- ⇒ Silindirik yasarlar. Hücre içi çepere ve kloroplasta sahiptirler. Bazı türleri tek bazı türleri çok hücrelidir. Sağlı ya da sağsız üreyebilirler.
- ⇒ hahverengi, esmer, kırmızı vs. çeşitleri vardır.

6) Cıvık Mantarlar (Hücre çeperi yoktur)

- ⇒ Gerçek bir hücre şekilli değildir. Hücre çeperi yoktur. Genelde saprofittir.
- ⇒ koloni oluşturma yeteneği sporla ürerler.
- ⇒ Hücre çeperi bulunması, sporla çoğalmaları ve genelde toprakta olma ile bükme zımnıdır.
- **Mantarlar (Fungi) Ailemi**
- ⇒ Tüm heterotroftur. Tek hücreli veya çok hücrelidir. Tükettirir. Kloroplastı yoktur.
- ⇒ Saprofit, parazit, mutualist veya serbest yasarlar.
- ⇒ Kiflenme mayıslama saprofite aittir.
- ⇒ Bazı kıl mantarları Antibiyotik denen kimyasal üretir.

Bükiler Ailemi

- ⇒ Çoğunlukla ototroftur ve çok hücreli şerhjet canlıdır.
- ⇒ Sağlı olarak veya metagenezle ürer. su ve karayosunları hama türünde ilkel demetleri bulunur.

Bükiler Ailemi

1) Gıcık Bükiler (Tuhumlar) (Sporla ürerler)

- Örnekte ⇒ su yosunu
- ⇒ kara yosunu
- Örnekte ⇒ eğrelti otu

2) Cıvık Bükiler (Tuhumlu)

Kapalı Tuhumlu Cıvık Bükiler

Tek cıvık

Parazit yapraklıdır

⇒ Buğdaygiller

Çift cıvık

⇒ Ağaç demir.

Açık Tuhumlu Cıvık Bükiler

⇒ çalı ve ağaç

şeklinde,

A) Gıcık Bükiler

- ⇒ Üremelerinde metagenez görülür. Gerçek kıl gövde ve yaprak oluşumu yoktur.
- ⇒ Bükülerinde iletim demetleri yoktur. (su yosunu kara yosunu vs.)
- ⇒ Sporla üremeye gelir. İlk kıl ve gövde oluşumu eğrelti otlarında vardır.

B) Cıvık Bükiler

- ⇒ Sağlı üreme vardır. Bir gövde sağsız üremeye vejetatif üreme vardır.
- ⇒ Gerçek kıl gövde yaprak oluşumu vardır. Üreme organı ailelidir.
- ⇒ İletim demetleri bulunur. Üremeye tohumla olur. Tohum etrafında meşu olanlara kapalı tohumlu, olmaları açık tohum demir.

1) Aaık Tohumlular (Cak ceneklidir. Mayve bulundururlar).

⇒ Herseman yesil kalon, gozu iano yaprakli ve cak yillik bithilendir.

⇒ Tohumlari ovariyumla ertolmustr, yani mayvabir yaktur.

⇒ Önemeleri kezarakla olur. Ettek ve dii organ genetikte farkli ceneklilerdedir.

⇒ Endosperm ise döllenme olmadan gelir ve haploit kromozomludur. ^{Tek döllenme} Endosperm.

2) Kapalı Tohumlular (Mayve vardır).

⇒ Tohumlari mayve kerisinde bulunur ve ovariyumla ertolmustr.

⇒ Otsu ve odunsu gcsitleri vardır.

⇒ Tek ve çift cenekliler olmak üzere 2 grupta incelenir. Tek ceneklilerin odu gcsuvelerinde kambiyum bulunmaz.

⇒ Çift ceneklili bithilerin odu odunsu ve cak yilliktir. Odunsu gövde kambiyum tarafindan okusun.

Tek Cenekliler	Çift Cenekliler
1) Otsu Bithilendir.	1) Ceneklilikle odunsu bithilendir.
2) Yapraklari ince uzun, sert seklindeydir.	2) Yapraklari genis paracalidir.
3) Yapraklari paralel damarlidir.	3) Yapraklari ağıs damarlidir.
4) Tohumda tek cenek vardır.	4) Tohumda çift cenek var.
5) Kambiyum yoktur.	5) Kambiyum vardır. (Cak yilliklerde).
6) İletim demetleri düzenlidir.	6) İletim demetleri dzenslidir.
7) Sıcak kök bulunur.	7) Kozak kök bulunur.
8) Gövde incedir.	8) Gövde kalındır.
9) Öm = Bıgday, mısır, soğan bithilari.	9) Öm = fasulye, ormeri elma.

Kayvanlar Alemi

⇒ Cak hücrelidirler. Aktif hareket ederler.

⇒ Heterotrofdurlar. Hatozoik simbiyoz veya parazit beslenirler.

⇒ Üremeleri Eziylidir.

⇒ Ömurgasızlar ve ömurgalıları olmak üzere iki gruba ayrılır.

A) Ömurgasızlar ⇒ Ccimin sctileri karninlerindadır.)

1) ~~Ömurgasızlar~~ Süngerler

⇒ En ilkel cak hücreli Hayvanlardır. Tetli ve tetli sukurda yaşarlar.

⇒ Sasil Chatehdi (etemesi) cailirler.

⇒ Doku olusumu yoktur. Vücotları olukları basittir.

2) Solancteler (Deniz Anası, Hidra)

- ⇒ Tuzlu ve tuzlu sularda yaşarlar
- ⇒ Eşeyli ve eşeysiz (tomarcılık) ile ürerler
- ⇒ Bağızlarında metagenез görülür

3) Yassı solucanlar (Planarya, Tenge)

- ⇒ İlk sistemleşme bu canlıda görülür (sinir, basaltim vs.)
- ⇒ Regenerasyonla üreme yetenekleri vardır
- ⇒ Serbest ve parazit yaşamı vardır

4) Yuvarlak solucanlar (Bağırsak solucanı)

- ⇒ İlk defa çok ağızlık (ağız ve anüs) bu canlıda görülür
- ⇒ Üreme, basaltim ve sinir sistemi gelişmiş, solunum ve dolaşım sistemi yoktur
- ⇒ Eşeyli ürerler ve aynı eşeylidir Serbest ve parazit yaşamı vardır

5) Halkalı solucanlar

- ⇒ Basaltim organı nefridyumdur
- ⇒ Çoğu hermofroditler. Ayrıca regenerasyonla üreme görülür
- ⇒ İlk kapalı dolaşım bu canlılarda görülür. Solunum deri ile yapılır. Cırcırlar sindirim sistemi vardır

6) Yumusaklar (Ahtapot, midye, salyangoz, Mureliler balığı)

- ⇒ Karından bacaklarla hareket ederler Akik dolaşım sistemi vardır
- ⇒ Genellikle eşeyli ürerler. Bağızları hermofroditler
- ⇒ Suda ve karada yaşarlar. Bağızlarında kabuk bulunur

7) Eklemli Bacaklılar. Doğadaki en büyük hayvan grubudur. Alt grupları vardır.

a) Kabuklular (Yengeç, karides, istakoz)

- ⇒ Vücutları sert bir dışı ile kaplıdır. Ayrıca bu dışı segmentlerden oluşur
- ⇒ Suda yaşarlar ve açık dolaşım bulunur. Solunum solunumu bulunur
- ⇒ Eklemli üyeler sahiptir

b) Örimcekler

- ⇒ Solunumu trake ve bazı türlerde yassılama akciğeri yapılır
- ⇒ Basaltim malpigi borusuyla yapılır. Akik dolaşım vardır
- ⇒ Vücutları bacak ve göğüsle oluşur. 4 çift eklemli bacakları vardır

c) Böcekler

- ⇒ Vücutları baş göğüs ve karından oluşur. Sert dışı (da iskeleti) vardır
- ⇒ 3 çift kanat. 3 çift eklemli bacak vardır. Hareketleri eşeyli. Kaslı olan
- ⇒ Akik dolaşım vardır. Trake solunumu yaparlar
- ⇒ Yumurtla ile ürerler. Metamorföz (Baskılaşım) geçirirler

d) Çok Ayaklılar (6'dan çok, ciyan)

- ⇒ Böceklerle aynı özellikleri sahiptir

8) Deniz dikenliler (Deniz kestanesi, Yıldırım, Deniz Anası)

- ⇒ Solunum solunumu yaparlar. Akik dolaşım vardır

6) Amniyotikler

Genel Özellikleri

- Kemik ve kıkırdaktan yapılmış iskelet (Amniyotik) taşırlar.
- Geyikli dilleri. Kurbazlarda metamorfe görülür.
- Kapalı dolanma sahiptirler. Heri olarak beslenir.
- Gelişim sırt sistemi ve duyu organlarına sahiptir.
- Solunucu, Akciğer ve deri solunumu görülür. Basaltim organı böbreklerdir.
- Sırtı sırtlı sırtlıdır.
- Solunum organı gutağa bağlıdır.

1) Balıklar

- İki dölleme ve iki gelişim görülür. Azotlu atıklar Amniyotik.
- Derileri mukusla kaplıdır.
- Kalpleri 2 odacıklıdır ve sadece solunuculara kan pompalar.
- Değişken vücut bılı canlılardır. Solunucu solunumu yaparlar.

2) Kurbağlar

- İki dölleme ve iki gelişim görülür. Derileri ağırlık ve mukusla kaplıdır.
- Hem suya hem karada yaşarlar.
- Larva döneminde solunucu, ergin dönemde akciğer ve deri solunumu yaparlar.
- Kalpleri 3 odacıklıdır ve değişken ısılı canlılardır.

3) Sürüngenler

- İki dölleme iki gelişim görülür. Azotlu atıkları ürik asittir.
- Derileri keratin pullarla kaplıdır. Akciğer solunumu görülür.
- Kalpleri 3 odacıklıdır. 4) odacıklıdır. Değişken vücut ısılıdır.

4) Kuşlar

- İki dölleme iki gelişim görülür. Azotlu atıkları ürik asittir.
- Derileri tüyle kaplıdır.
- Akciğer solunumu yaparlar. Diyafram ZARİ vardır.
- Kalpleri 4 odacıklıdır. Değişken vücut ısılı canlılardır.

5) Memeliler

- Karada ve suya yaşayanları derileri kıllarla kaplıdır. Azotlu atıkları üredir.
- Akciğer solunumu yaparlar. Diyafram KASİ vardır.
- Kalpleri 4 odacıklıdır. Sırtlı bılı canlılardır.
- Olgunlaşmış olgunları gelişimindedir.
- Akciğerlerinde Alveoller bulunur.
- Yavrularını sütla beslerler.
- 3 alt gruba ayrılır.

- Çoğulu memeliler

- Kesek memeliler → Kurgulu. İki dölleme iki gelişim vardır kesek

- Placental memeliler: İnsan, balina, yarasu vs

NOT Placental memelilerde iki dölleme ve iki gelişim görülür

→ Anne rahmindeki ilk sırtı dolu tarıdır.

C canlıların sınıflandırılması

⇒ canlıları benzerlik ve ayrılanabilirlik derecelerine göre ayırmaya sınıflandırma denir. Sınıflandırmanın amacı canlıların tanımasını ve bilimsel çalışmalarını kolaylaştırmaktır. 2. Hf sınıflandırma vardır.

1) Tıpaş (Campirik) sınıflandırma

Aristo tarafından yapılmıştır. Bu görüşde yaşam anlamı ve amaçları organlar dikkate alınarak nitel gözlemlere dayalı bir sınıflandırmadır ve geçerli değildir.

⇒ Bitkiler a) otlar b) çalılar c) Ağaçlar

canlılar

⇒ Hayvanlar a) ucan hayvanlar b) karada yaşayanlar c) suda yaşayanlar

Analog organ = kökenleri farklı ama görevleri (uyarılabilirlik istenir) aynı olan organlardır. Ör: Hrs kanadı ve sinek kanadı - Akciğer ve solunum

Homolog organ = kökenleri aynı ama görevleri farklı olan organlardır. Ör: İnsan kolu, Hrs kanadı, Balina yüzeği

2) Doğal (Filogenetik) sınıflandırma

⇒ Canlıların ortak atalar ve organ yapılarının benzerliğine (Homolog organ) dayalıdır. evrimin ayrılanabilirliğine bakılarak yapılan sınıflandırmadır.

⇒ Doğada Doğal sınıflandırmanın en küçük birimi **Tür**dir. Tür ortak atadan gelen benzer özellik gösteren bireylerdir. Verimli Çiçekli bitki türleri dilleri okutur. Bireyler topluluğudur.

örneğin: Akciğerli dillerini belirler

⇒ **Phylum + vulgaris** ⇒ Yaban fasulyesi

Cins adı, Tür ismi = Tür ismi

Aynı türdeki bireylerin kromozom sayısı aynıdır, fakat protein yapısı tamamen aynı değildir. Türler birbirine daha büyük birimleri oluşturan.

Tür → Cins → Aile → Takım → Sınıf → Şube → Alem
Gökten Gökten (Takım) Gökten Gökten Gökten Gökten

Türden Aileye doğru gidildikçe

- 1) Bir Söğüt AR TAR
- 2) ortak özellikleri AR ALIR
- 3) Canlı çeşitliliği AR TAR
- 4) Av-Avcı ilişkisi AR TAR
- 5) Bedenler AR TAR
- 6) Protein benzerliği AR ALIR

İki canlı bir sistemde yaşamaları ortak ise üst kademelerin tümünde aynıdır. Embriyonal gelişme sırasında önce suberin, en son fibrin özellikleri çıkar.